

ЗОРЯНИЙ-АРХІВ

Андре Нортон
Саргаси Космосу
1955

Andre Norton
Sargasso of Space
1955

 publishing house
KOSMOLIT

2025

УДК 821.111(73)-312.9

Sargasso of Space

Copyright © 1955 by Andre Norton

All rights reserved.

Н86 Андре Нортон. Саргаси Космосу / перекл. з англ. О. Ласкавцев. — Львів : КосмоЛіт, 2025. — 288 с.

Вас вітає світ «Королеви Сонця» — захопливий всесвіт міжзоряних торговців, зловісних піратів, таємничих планет і смертельно небезпечних пригод! Тут право торгівлі скарбами нововідкритих планет розігрується на аукціонах між чисельними представниками як великих торгових корпорацій, так і дрібних вільних торговців.

Дейн Торсон, молодий випускник Торговельної Школи, отримує своє перше призначення у складі екіпажу зорельота «Королева Сонця». Він навіть не підозрює, що його перша робота перетвориться на вир подій, які змінять його назавжди. Разом із командою відчайдушних вільних торговців Дейн зануриться у світ галактичної торгівлі, де панує жорстока конкуренція і дрібним гравцям ринку доводиться йти на ризик. Він відвідає далекі планети, здобуде свій перший досвід контакту з позаземним життям, вступить у смертельну сутичку зі справжніми космічними піратами та допоможе розкрити таємницю серії загадкових катастроф, що тривала століттями.

Андре Нортон «Саргаси Космосу», 1955 рік — перший роман з циклу «Королева Сонця». Дивовижна, захоплива історія про відвагу, дружбу та незвідані глибини космосу, що зачаровує читачів уже понад півстоліття.

Охороняється законом про авторське право. Жодна частина цього видання не може бути скопійована або відтворена в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

ISBN 978-617-95501-0-2 (укр.)

ISBN 978-617-95501-2-6 (серія)

ISBN 978-044-17498-1-2 (англ.)

© Andre Norton, 1955

© Видавничий дім «КосмоЛіт», 2025

Худорлявий, зовсім молодий хлопчина у вузькому мундирі торговця, намагався випростати свої заанімілі довгі ноги.

«Холера! — дещо роздратовано подумав Дейн Торсон, — Розумники, що проектували крісла у вагонах трансконтинентальної підземки, могли б подумати і про довгоногих людей; не лише про коротунів!».

Укотре він пошкодував, що не полетів літаком. Але варто було Дейну помацати свій щуплий гаманець, він умить згадував хто він і що він: новачок на Службі — ані корабля, ані протекції...

Мав лише невеличкі підйомні кошти, що отримували всі випускники Торговельної Школи, і тонесенький стосик зім'ятих кредиток, вторгованих за особисті речі, які неможливо було взяти із собою в Космос. Маленька валіза вміщувала весь його нехитрий крам; усе, за винятком тонкого металевого жетона з вибитими та вишкрябаними на ньому незрозумілими позначками, що був його перепусткою. Перепусткою, як він твердо вирішив, у безхмарне майбутнє!..

На долю, розмірковував він, усе ж гріх було нарікати. Зрештою, далеко не кожний хлопець із Федерального При тулку вступав до Школи і, після десяти років навчання, здобував ступінь «помічника суперкарго» та був готовий до призначення на торговельний корабель. Сама лише згадка про суворі випускні екзамени в Школі змушувала його

здригатися. Базова механіка, основи астронавігації та інші численні, надважкі тестування за його спеціалізацією — підготовка вантажів, техніка завантаження, торговельні операції, галактичні ринки, іншопланетна психологія та ще сила-силенна того, що він мав упхнути у свою черепну коробку. Іноді йому здавалося, що в ній не було нічого, окрім безлічі якихось шматочків та уламків знань; що мало надії, що він узагалі колись позбирає увесь цей гармидер до якоїсь «розумної» купи. Але важке навчання це було лише пів біди — не менше дошкуляли всі ці нові віяння в системі розподілу випускників. Більшість його однокласників походили зі Службових династій — вони зростали в Торгівлі. Дейн невесело витріщився на спинку крісла попереду. Торгові службовці дедалі більше скидалися на закриту касту. Син успадковував професію батька, або брата — чимраз складніше ставало людині без зв'язків чи рекомендацій вступити до Школи. Проте йому пощастило...

Взяти хоча б Сендза: обидва його старші брати, дядько й кузен працюють на «Інтерсолар». І він не дає нікому про це забути. Щойно потрапивши до великої Компанії, новачок автоматично отримує забезпечене майбутнє. Компанії виконують регулярні рейси між зоряними системами, а їхні працівники можуть бути певні: акції, які їм дозволено вільно купувати, стабільно зростають у ціні. Згодом на них чекає пенсія від Компанії. А якщо з якихось причин доводиться залишити Космос раніше, але за плечима — добрий послужний список, Компанія забезпечує адміністративну посаду на планеті. Саме

Компанії знімають вершки з Торгівлі: «Інтерсолар», «Комбайн», «Денеб-Галактик», «Фолворт-Ігнесті»...

Дейн кліпав очима на монітор у дальньому кінці салону кулеподібного вагона, проте не бачив реклами, що безперервно крутилася там, вихваляючи імпортні товари Компанії «Фолфорт-Ігнесті».

Усе вирішить Психо...

Він знову обмацав гаманець, переконуючись, що його металева перепустка на місці, в найпотаємнішому відсіку.

Рекламне відео на моніторі змінилося червоним написом, що повідомляв про прибуття на станцію. Дейн дочекався легкого поштовху, який сповістив про кінець його двогодинної мандрівки. Він був до біса радий можливості випростатися і нарешті вихопив свою валізку з купи інших у багажному вагоні.

Більшість його попутників були з торговців, але лише деякі хизувалися значками Компаній. Передусім то були вільні торговці — люди, які через певні вади темпераменту, або з якихось інших причин, не знайшли собі місця у великих Компаніях і кочували з одного дрібного судна на інше — нижня ланка харчового ланцюга в Світі Торгівлі.

Закинувши валізу на плече, Дейн увійшов до ліфта, що переніс його на нижній поверх, і випустив просто в палючу південну спеку. На бетонній смузі, що обмежувала порите та обпалене злітне поле, він затримався, роздивляючись ряди стартових установок.

Він майже не звернув уваги ані на тупоносих міжпланетних торговців, що здійснювали рейси на Марс і до поясу астероїдів, ані на нудні темні кораблі, що курсували до

супутників Сатурна й Юпітера. Зорельоти — ось що його справді цікавило! Вони височіли вдалині, їхні гладенькі боки лисніли від запобіжного мастила, а пилюка невідомих світів, можливо, ще й досі була на їхніх опорних стійках.

— Ти ба!... Невже перед нами сам Вікінг? Чекаєш на свій драккар, Дейне?..

Лише той, хто дуже добре знав Дейна, міг зрозуміти справжній зміст легкого посмикування його нижньої губи. Але в момент, коли він повернувся до базіки обличчям, його вираз уже був звично спокійним та впевненим.

Артур Сендз вочевидь ліпив із себе бувалого «космічно-го вовка», що, як не без задоволення відзначив Дейн, дотепно контрастувало з його блискучими на сонці мештами та геть новеньким мундиром. Але, як це нерідко вже бувало, отрута Артурових насмішок поволі починала дратувати Дейна. До того ж Артур був тут разом зі своїми незмінними посіпаками, Ріккі Уорреном та Генлафом Баутою.

— Щойно прибув, Вікінг? Ще не випробував долю, вірно? Ось і ми теж... Ну то, пішли «гинути» разом, чи що?

Дейн нервував. Останнє, чого він бажав у світі, так це постати перед Психо-машиною в компанії Артура Сендза. Поблажлива самовпевненість однокласника неймовірно дратувала Дейна. Вочевидь, Артур розраховував зірвати джекпот, а з досвіду навчання в Школі — він завжди отримував бажане.

А ось Дейн, навпаки, звик сумніватися в успіху свого майбуття. Та якщо вже судилося йому зазнати лихої долі, то краще б без зайвих свідків. Проте зараз він добре усвідомлював, що позбутися Артура йому не світить. Тож, спов-

нений стоїцизму, він просто пішов здавати свій багаж до камери схову.

«Звісно ж... вони прибули літаком», — подумав Дейн. «Лише найкраще» не було чимось незвичним для Артура та його оточення. Тоді чому ж вони досі не пройшли перевірку Психо-машини? Чому вони змарнували цілу зайву годину? Ну, не замовляли ж вони, справді, оглядову експертну космодрому? Але... Тут Дейн відчув певне душевне піднесення — ну звісно, вони теж ніяковіли перед Машиною... теж переймалися майбутнім її вердиктом!

Проте ці сподівання довелося лишити у мріях, щойно Дейн повернувся до товариства і почув, як Артур заспівав свою улюблену «пісню»:

— «Машина неупереджена!» Ха!.. Та це балачки, якими годують жовторотих пташенят у Школі! Авжеж, знаємо ми ці казочки — будімо людина має відповідати темпераменту та специфіці роботи; що на кожному кораблі має бути добре злагоджений екіпаж — але все це ма-яч-ня! Якщо в «Інтерсолар» схочуть якусь людину, вони її отримають — і жодна, жодна Психо-машина не призначить цю людину на кораблі «Інтерсолар», якщо вона не потрібна в Компанії! Це все дурня для простаків, які не петрають, як запустити реактивний двигун, або недостатньо кмітливі, щоб відшукати добре місце для посадки. Я от певен, що не потраплю на якийсь там замизканий торговець у якійсь там дірі Всесвіту...

Ріккі й Генлаф з відкритими ротами хапали кожне його слово. А Дейн — ні. Його віра в непідкупність Психо була тим єдиним, за що він тримався протягом останніх кількох тижнів, коли Артур і йому подібні, гарцювали коридорами

Школи, упевнені в своєму стрімкому злеті на вищі щаблі Торговельної Служби.

Він волів вірити офіційним твердженням про те, що все оте електронне начиння машини, на яке ніяк неможливо вплинути зовні, неупереджено вирішує долі всіх, хто подає заявку на міжзоряні кораблі. Йому хотілося вірити, що якщо він уже згодував Психо-машині свій жетон на території космопорту, то не матиме значення те, що він сирота без рідні в Службі; що пласкість його гаманця не змінить, не спотворить рішення Машини; що це рішення ґрунтуватиметься лише на його знаннях, його шкільному досвіді, його темпераменті та потенціалі.

Але зерна сумніву були засіяні, і невпевненість, що проростала з тих зерен змушувала Дейна дедалі більше й більше сповільнювати крок із наближенням до кімнати призначень. Але Дейн не дасть ані Артуру, ані будь-кому з його посіпак шансів помітити своє збентеження.

Уперта гордість штовхнула його вперед. Він вирішив першим із чотирьох вставити свій жетон в отвір Машини. Його пальці мимоволі сіпнулися, аби витягти жетон назад, та останній уже встиг зникнути в нутроцях машини. Тоді Дейн поступився місцем Артурові.

Психо являла собою суцільнометалеву кубічну коробку — принаймні такою машина бачилася учням, що заварли в очікуванні. Й очікування могло б бути значно легшим, припустив Дейн, якби вони мали змогу спостерігати за складними процесами всередині Машини, могли бачити, як оці лінії та виїмки, прорізані на їхніх перепустках, оцінювалися, зіставлялися, поєднувалися в пари, аж доки

Зміст

Передмова від перекладача	7
Розділ 1. «Королева Сонця»	13
Розділ 2. Розпродаж світів	31
Розділ 3. Кіт у мішку	49
Розділ 4. Висадка на Лімбо	65
Розділ 5. Перша розвідка	81
Розділ 6. Зловісна ущелина	97
Розділ 7. Ще один корабель	111
Розділ 8. Бранці туману	125
Розділ 9. Полювання наосліп	139
Розділ 10. Розбитий корабель	153
Розділ 11. Саргасова планета	167
Розділ 12. Корабель в облозі	181
Розділ 13. Напад і безвихідь	195
Розділ 14. Єрихонська труба	209
Розділ 15. Лабіринт	223
Розділ 16. Серце Лімбо	237
Розділ 17. Серце зупинилося	253
Розділ 18. Щасливого старту!	267
Післямова від видавця	283